

ПРОТИВООБЩЕСТВЕНИ ПРОЯВИ И ПРЕСТЪПЛЕНИЯ НА МАЛОЛЕТНИТЕ И НЕПЪЛНОЛЕТНИТЕ ЛИЦА В ОБЛАСТ СОФИЯ (СТОЛИЦА) ПРЕЗ 2021 ГОДИНА

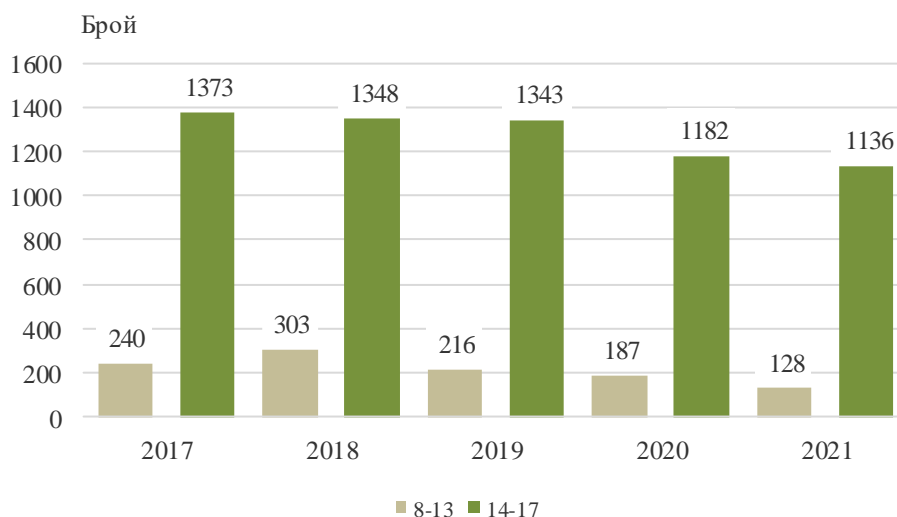
Малолетни и непълнолетни лица, водени заведени и снети от отчет в детските педагогически стаи (ДПС) за извършени от тях противообществени прояви и престъпления

През 2021 г. на отчет¹ в детските педагогически стаи на територията на област София (столица) са водени 1 264 малолетни и непълнолетни лица за извършени от тях противообществени прояви и престъпления.

Основните характеристики на водените на отчет в ДПС лица са следните:

- непълнолетни (на възраст от 14 до 17 години) – 89.9%;
- малолетни (8-13 години) – 10.1%;
- момчета - 877 (69.4%);
- момичета – 378 (30.6%);
- учаци - 1 027 (81.3%);
- в криминогенна среда живеят 441 малолетни и непълнолетни (34.9%).

Фиг. 1. Малолетни и непълнолетни лица, водени на отчет в ДПС през периода 2017 – 2021 година

¹ Съгласно чл.26, ал.1 от Правилника за детските педагогически стаи малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния.

Броят на заведените на отчет¹ в ДПС през 2021 г. малолетни и непълнолетни е 450, или 35.6% от всички водени на отчет лица, като 91.3% от тях са непълнолетни. През 2021 г. снети от отчет в ДПС са 471 малолетни и непълнолетни лица, или 37.3% от водените на отчет през годината. Причините за това са:

- поправка на поведението - 285 лица (60.5%);
- навършване на 18-годишна възраст - 172 лица (36.5%);
- други основания - 14 лица (3.0%).

Противообществени прояви

За извършени противообществени прояви през 2021 г. през ДПС са преминали 1 212 малолетни и непълнолетни лица. От тях момчетата са 750, или 61.9%, а момичета - 462 (38.1%).

В структурата на противообществените прояви по видове най-голям е дялът на преминалите през ДПС за:

- прояви на насилие и агресия - 179 лица (14.8%);
- бягство от дома (от в къщи), от специализирана институция или от социална услуга от резидентен тип - 145 лица, или 12.0%;
- употреба на психоактивни вещества - 144 лица, или 11.9%;
- повреждане на обществена и/или частна собственост - 79 лица (6.5%);
- тормоз - 77 лица (6.4%);
- непристойно и/или хулиганско поведение на обществено място - 60 лица (5.0%).

Извършени престъпления

През 2021 г. броят на малолетните и непълнолетните лица, преминали през ДПС в област София (столица) за извършени престъпления е 758.

Кражбите на имущество са най-разпространените престъпления, извършвани от лицата на възраст 8 - 17 години. Извършители на кражби са 426 лица, или 56.2% от всички лица, преминали през ДПС за извършени престъпления. Най-висок е дялът на извършителите на кражби от магазини или други търговски обекти – 67.1% (286 лица).

¹ Включват се всички малолетни и непълнолетни лица, които са били новозаведени на отчет в ДПС през календарната година.

Фиг.2. Малолетни и непълнолетни лица, преминали през ДПС, по някои видове престъпления през 2021 година

Малолетни и непълнолетни, пострадали от престъпления

През 2021 г. пострадали от престъпления на територията на област София (столица) са 261 лица, от които 170, или 65.1%, са момчета и 91 (34.9%) са момичета. Малолетни са 75 лица (28.7%), а непълнолетни - 186 (71.3%).

Най-голям е броят и съответно относителният дял на малолетните и непълнолетните, пострадали от кражби на имущество - 144 лица (55.2%). Следват пострадалите от нанесени телесни повреди - 51 лица (19.5%), от грабежи - 31 лица (11.9%) и от блудство - 12 лица (4.6%).

Дейност на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните

През 2021 г. местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните са **образували** 591 възпитателни дела, от които 549 (92.9%) са образувани по предложение на органите на прокуратурата. Броят на **решените дела** през годината е 571, като от тях в срок до един месец са решени 242 дела, или 42.4%. **Прекратени** на различни основания са 22 дела. В края на 2021 г. 48 дела са останали несвършени.

През 2021 г. местните комисии са наложили **817 възпитателни мерки** в съответствие с чл. 13, ал. 1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните за извършените от тях 688 общественоопасни деяния¹.

Най-често налаганите възпитателни мерки са:

- предупреждение - 309 мерки;
- поставяне под възпитателен надзор на обществен възпитател - 190 мерки;
- поставяне под възпитателен надзор на родители или на лицата, които ги заместват, за полагане на засилени грижи“ - 115 възпитателни мерки;
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми - 100 мерки;
- предупреждаване за настаняване във възпитателно училище интернат (ВУИ) с изпитателен срок до 6 месеца – на 11 лица на възраст 8 - 17 години.

¹ Общественоопасните деяния включват извършените от лицата противообществени прояви, престъпления и административни нарушения.

Методологични бележки

Статистическото изследване на противообществените прояви и престъпления на малолетните и непълнолетните осигурява информация на базата на годишни данни за лицата водени, заведени, снети и преминали през детските педагогически стаи, лицата с наложени възпитателни мерки за извършени общоопасни деяния, както и за пострадалите малолетни и непълнолетни от престъпления. Източник на информацията са местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Обект на наблюдението е дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните.

Единици на наблюдение са малолетните и непълнолетните, извършители на противообществени прояви и престъпления.

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е компетентен орган, който разглежда възпитателни дела, привежда в изпълнение наложените мерки съгласно Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните (ЗБППМН) и осъществява контрол по изпълнението им.

Малолетни лица са лицата на възраст от 8 до 13 навършени години.

Непълнолетни лица са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Противообществената проява е деяние, което е общественоопасно и противоправно или противоречи на морала и добрите нрави.

Детските педагогически стаи са специализирани заведения, които участват в превенцията на престъпността и противообществените прояви, извършени от малолетните и непълнолетните.

В броя на водените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни, които са извършили престъпления и/или противообществени прояви; осъдени са за престъпления от общ характер; освободени от поправителните домове (ПД); освободени от ВУИ; освободени от СПИ. Малолетните и непълнолетните лица се водят на отчет в ДПС за срок от 2 години, след което се снемат от отчет, ако през този период не са извършили повторно противоправни деяния. В броя на водените на отчет в ДПС **не се включва** броят на малолетните и непълнолетните, които са преминали през ДПС.

В броя на заведените на отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които са новозаведени през отчетната година.

В броя на снетите от отчет в ДПС през годината се включват малолетни и непълнолетни лица, които през отчетната година са отпаднали от отчет, като е посочена причината за снемане от отчет.

В броя на преминалите през ДПС се включват малолетни и непълнолетни лица, които са извършили незначителни деяния, за които еднократната намеса на полицейски органи е била достатъчна и няма основания за тяхното завеждане на отчет в ДПС.

Възпитателна мярка е алтернативна на наказанието мярка за възпитателно въздействие спрямо малолетен или непълнолетен, извършил противообществена проява, и непълнолетен, освободен от наказателна отговорност по чл. 61 от НК, и се налага с цел преодоляване на отклоненията в поведението, предотвратяване на бъдещи нарушения и интеграция в обществото.

В броя на малолетните и непълнолетните лица с наложени възпитателни мерки се включват всички малолетни и непълнолетни, извършители на противообществени прояви, престъпления или административни нарушения, спрямо които са наложени възпитателни мерки съгласно ЗБППМН. С оглед на деянието може да се наложи **повече от една** възпитателна мярка с изключение на възпитателните мерки „настаняване в СПИ“ и „настаняване във ВУИ“.

В броя на малолетните и непълнолетните лица, пострадали от престъпления, се включват лицата, пострадали от различни видове престъпления по местоизвършване на деянието, а не по местоживееене на лицата.

Допълнителна информация относно методологията и данните от наблюдението за дейността на местните комисии за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните е публикувана на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg>), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=63%20h).